

**O‘Z VA O‘ZLASHMA TERMINLARNI TILDA QO‘LLASHDAGI
MUAMMO VA KAMCHILIKLAR****Radjabova Hafiza Shukurulloyevna**

O‘zbekiston Respublikasi IIV

Akademiyasi Xorijiy tillar markazi boshlig‘i

radjabovahafiza@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada o‘zbek tilida o‘z va o‘zlashma terminlarning qo‘llanishidagi muammo va kamchiliklar tahlil qilinadi. Terminologiya tilda muhim rol o‘ynaydi, chunki u bilimlarni ifodalash va o‘zaro muloqot jarayonida asosiy ahamiyatga ega. Tadqiqotda so‘rovnoma, adabiyotlar tahlili va mutaxassislar bilan intervyu metodlari qo‘llanilib, o‘zbek tilidagi terminologik muammolar aniqlangan. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, respondentlarning 75% o‘zbek tilida o‘z terminlarni ko‘proq qo‘llash zarurligini ta’kidlagan, 65% esa o‘zlashma terminlarning ko‘p qo‘llanilishi tilni rivojlantirishga to‘sqinlik qilayotganini bildirgan. O‘z terminlarning aniqligi va o‘zlashma terminlarning mahalliy kontekstga moslashtirilishi muhimligi qayd etilgan. Mualliflar, o‘z terminlarni rivojlantirishga va xalqaro terminlarni mahalliy madaniyatga moslashtirishga ko‘proq e’tibor qaratish zarurligini ta’kidlaydi. Ushbu maqola, o‘zbek tilining global kommunikatsiyada o‘rnini mustahkamlash uchun terminologiya sohasida amalga oshirilishi lozim bo‘lgan tadqiqot va chora-tadbirlar haqida o‘ylashga undaydi.

Kalit so‘zlar: o‘zbek tili, terminologiya, o‘z terminlar, o‘zlashma terminlar, lingvistika, madaniyat, xalqaro terminlar, tilda qo‘llanish, muammolar, kamchiliklar, kommunikatsiya, terminlarni rivojlantirish, mahalliy kontekst, tilshunoslik

Kirish

Terminologiya tilda muhim o‘rin tutadi, chunki u bilimlarni va tushunchalarni ifodalaydi. Har bir sohada o‘z terminologiyasi mavjud bo‘lib, bu terminlar ushbu

sohaning kontsepsiyalari, jarayonlari va tavsiflari haqida aniq ma'lumot beradi. O'zbek tilida terminologiyaning rivojlanishi va uning to'g'ri qo'llanilishi jamoatchilik va ilmiy muhitda juda muhimdir. O'zbek tili nafaqat o'z tarixiy va madaniy an'analarini, balki zamonaviy dunyoning rivojlanayotgan talablarini ham qondirishi zarur.

O'z terminlari — bu o'zbek tilida yaratilgan va keng tarqalgan tushunchalarni ifodalovchi so'zlar va iboralardir. Ularning qo'llanilishi tilning to'g'ri va aniq ishlatilishini ta'minlaydi, lekin ko'plab sohalarda o'z terminlarimizni ishlab chiqish va ularni joriy qilishda muammolar mavjud. Masalan, ilmiy, texnik va ijtimoiy sohalarda o'z terminologiyasini shakllantirish va ulardan foydalanish jarayonida qiyinchiliklarga duch kelinmoqda.

Boshqa tomondan, o'zlashma terminlar — bu boshqa tillardan olingan so'zlar bo'lib, ularning o'zbek tiliga qabul qilinishi ko'pincha ma'lum madaniyat va til o'rtasida muvozanatni saqlashga bog'liq. Globalizatsiya jarayonida, ko'plab xalqaro terminlar va kontsepsiyalar o'zbek tiliga kirib kelmoqda. Ular ko'pincha o'zbek tilidagi mahalliy kontekstda to'g'ri qo'llanilmaydi, bu esa noaniqlik va chalkashliklarga olib keladi. O'zlashma terminlar odatda xalqaro madaniyat va ilmiy muhitdan kelib chiqsa-da, ular mahalliy madaniyat va til normalariga zid kelishi mumkin.

Ushbu maqolada o'z va o'zlashma terminlarni tilda qo'llashdagi muammo va kamchiliklar tahlil qilinadi. Terminlarning aniqligi va to'g'ri qo'llanilishi, shuningdek, o'zlashma terminlarning mahalliy kontekstga mos kelishi, kommunikatsiya jarayonida muhim ahamiyatga ega. Bu muammolarni hal etish uchun yangi terminologiyalarni ishlab chiqish, mavjud terminlarni aniqlash va ularni amaliyotga joriy etish zarur. O'zbek tilining o'ziga xosligini saqlash, uni rivojlantirish va global talablarga javob berishi uchun ushbu masalalarni hal qilish muhimdir.

Materiallar va metodlar

Ushbu tadqiqotda o'z va o'zlashma terminlarni tilda qo'llashdagi muammolarni o'rganish uchun bir nechta ilmiy-tadqiqot metodlari qo'llanildi. Asosiy metodlar sifatida so'rovnoma, adabiyotlar tahlili va mutaxassislar bilan intervyu usullari tanlandi. Ushbu metodlar terminologiyaning tildagi qo'llanilishi va uning amaliyotdagi kamchiliklarini aniqlash uchun kompleks yondashuvni ta'minladi.

So'rovnoma

So'rovnoma metodi tadqiqotning asosiy ma'lumotlarini to'plash vositasi sifatida ishlatildi. So'rovnomada 100 nafar respondent ishtirok etdi, ular orasida oliy ta'lim muassasalaridagi filologiya yo'nalishi talabalar, tilshunoslar va terminologiya sohasida ishlaydigan mutaxassislar bor edi. So'rovnoma orqali respondentlardan o'z va o'zlashma terminlar bo'yicha quyidagi savollarga javob olish maqsad qilindi:

- O'z terminlarni qo'llashdagi qiyinchiliklar qanday?
- O'zlashma terminlar qabul qilinishida qanday muammolar kuzatilmoqda?
- O'z terminlarning qabul qilinishidagi madaniy va til me'yorlariga moslashuv jarayoni qanday kechmoqda?
- Xalqaro terminlarni o'zbek tiliga moslashtirishdagi qiyinchiliklar qanday talqin qilinmoqda?

So'rovnoma savollari aniq va tizimli tarzda tuzildi, respondentlarning fikrlarini chuqurroq o'rganishga imkon berdi. So'rovnomalar anonim tarzda o'tkazildi va natijalar statistik jihatdan tahlil qilindi. Olingan natijalar respondentlarning terminologiyaga bo'lgan yondashuvlarini va ularning tildagi foydalanish muammolarini aniqlashga imkon berdi. So'rovnomada foydalanilgan savollar quyidagi asosiy toifalarga bo'lingan:

- **Termin tushunchasi:** O'z termin va o'zlashma terminlarning aniq tushunchasi, ularning ilmiy va kundalik hayotdagi o'rni.
- **Terminlarning qo'llanilishi:** Til sohasidagi terminlarni qabul qilishdagi madaniy, texnik va ijtimoiy muammolar.

• **O‘zlashma terminlarning tildagi o‘rni:** Xalqaro terminlarning o‘zbek tiliga moslashish jarayoni va undagi murakkabliklar.

Adabiyotlar tahlili

Adabiyotlar tahlili usuli tadqiqotning ilmiy asosi sifatida qo‘llanildi. Tahlil uchun terminologiya, tilshunoslik va madaniyatshunoslik sohalarida nashr etilgan ilmiy maqolalar, kitoblar va boshqa tadqiqotlar o‘rganildi. Ushbu materiallar orqali o‘z va o‘zlashma terminlarning rivojlanishi, ularning tildagi amaliy qo‘llanilishi va terminologiyaning madaniy muhit bilan bog‘liq muammolari tahlil qilindi.

Tahlil qilingan adabiyotlar quyidagi asosiy mavzularni qamrab oldi:

• **Terminologiyaning rivojlanish tarixi:** O‘zbek tilida terminlar qanday yaratilganligi va ularning qabul qilinishida qanday omillar rol o‘ynaganligini ko‘rsatadigan tarixiy va zamonaviy tadqiqotlar.

• **Madaniy kontekst va til moslashuvi:** O‘zlashma terminlarning milliy til me‘yorlariga moslashtirilishidagi madaniy farqlar, ularning til va madaniyat o‘rtasidagi munosabatga qanday ta‘sir ko‘rsatayotganligi.

• **Xalqaro terminlarning o‘zlashuvi:** Globallashtirish va texnologik o‘zgarishlar tufayli o‘zbek tiliga kirib kelayotgan xalqaro terminlarning tilda qabul qilinishi va uning natijasida yuzaga kelayotgan muammolar.

Adabiyotlar tahlili natijalariga asoslanib, o‘zbek tilida terminlarning rivojlanishi va o‘zlashma terminlarning qabul qilinishida bir qator madaniy va tilshunoslik jihatidan farqlar aniqlangan. Bu esa o‘zbek terminologiyasida xalqaro ta‘sirning kuchayishi va milliy terminlarning yetarlicha rivojlanmasligi muammolarini ko‘rsatadi.

Mutaxassislar bilan intervyu

Ushbu metod yordamida 10 nafar mutaxassis (tilshunoslar, terminologiya sohasida faoliyat olib borayotgan olimlar va o‘qituvchilar) bilan chuqur intervyular o‘tkazildi. Intervyu orqali quyidagi ma‘lumotlar yig‘ildi:

- O‘zbek tilida o‘z terminlarni shakllantirish va rivojlantirish jarayonidagi asosiy muammolar qanday?
- O‘zlashma terminlarni qabul qilishda qanday tilshunoslik qiyinchiliklari mavjud?
- Terminologiyani rivojlantirish va uni milliy madaniyatga moslashtirishda qanday qadamlar ko‘rilishi kerak?

Mutaxassislar bilan o‘tkazilgan intervyular asosida terminlarni qabul qilishdagi madaniy va lingvistik tafovutlar, ularning milliy tilga ta’siri chuqurroq tahlil qilindi. Ularning fikrlariga ko‘ra, o‘zlashma terminlarni qabul qilishda ko‘pincha xalqaro terminlarni to‘g‘ridan-to‘g‘ri tarjima qilish jarayonida noto‘g‘ri yondashuvlar kuzatiladi. Mutaxassislar tilga kirib kelayotgan yangi terminlarni to‘g‘ri va ehtiyotkorlik bilan ishlatishni, o‘z terminlarning rivojlanishiga e’tibor berishni ta’kidladilar.

Statistik tahlil

Olingan ma’lumotlar Excel dasturi orqali tahlil qilindi. So‘rovnoma natijalari diagramma va grafikalar shaklida ko‘rsatilib, o‘z va o‘zlashma terminlar o‘rtasidagi muammolarni statistika orqali yoritish maqsad qilindi. So‘rovnoma natijalariga ko‘ra, respondentlarning aksariyati o‘z terminlar rivoji muammolariga e’tibor qaratishi kerakligi haqida fikr bildirdilar, bu esa terminologiyaning kelajakdagi o‘sishi va rivoji uchun muhim omil ekanligini ko‘rsatdi.

Natijalar

Ushbu tadqiqot natijalari o‘zbek tilida o‘z va o‘zlashma terminlarni qo‘llashdagi muhim muammolarni aniqladi. Tadqiqotda qo‘llanilgan so‘rovnoma, adabiyotlar tahlili va mutaxassislar bilan o‘tkazilgan intervyu natijalariga ko‘ra, terminologiya sohasidagi muammolarni quyidagi uchta asosiy toifaga ajratish mumkin: o‘z terminlarning qo‘llanishi, o‘zlashma terminlarning madaniy va lingvistik jihatdan qabul qilinishi va tilshunoslikka ta’siri.

So‘rovnoma natijalari

So‘rovnoma natijalarida respondentlar orasida o‘zbek tilida o‘z terminlarni yaratish va ishlatish bo‘yicha ijobiy munosabat bildirildi. Asosiy natijalar quyidagicha:

- **75% respondentlar** o‘zbek tilida o‘z terminlarni ko‘proq ishlatish kerakligini ta’kidladilar. Ular fikricha, o‘z terminlarning faol yaratilishi va qo‘llanishi tilni zamonaviylashtirishda, tilning ilmiy va texnik sohalardagi salohiyatini oshirishda muhim rol o‘ynaydi.

- **65% respondentlar** o‘zlashma terminlarning ko‘p ishlatilishi til rivojlanishiga salbiy ta’sir ko‘rsatayotganini qayd etdilar. Bu guruh fikriga ko‘ra, xalqaro terminlarni qabul qilish o‘z terminologiya tizimini rivojlantirish imkoniyatini cheklab qo‘yadi va o‘zbek tilida noaniqliklarga olib keladi.

- **80% respondentlar** o‘zlashma terminlarni qabul qilishda madaniy va til farqlari sababli chalkashliklar yuzaga kelayotganini aytishdi. Ularning fikricha, xalqaro terminlar mahalliy madaniyat va til o‘ziga xosliklariga moslashtirilmay, to‘g‘ridan-to‘g‘ri qabul qilinishi ko‘pincha til muammolariga sabab bo‘lmoqda.

Adabiyotlar tahlili natijalari

Adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatdiki, o‘zbek tilida terminologiya sohasida o‘z terminlarning yetarli darajada aniqligi va mustahkamligi yo‘qligi sababli, xalqaro terminlarni o‘zlashtirish zaruriyati paydo bo‘lmoqda. Tahlil qilingan adabiyotlar natijalari quyidagicha yoritildi:

- **O‘z terminlarning aniqligi va mustahkamligi yetarli emas:** O‘zbek tilida yaratilgan terminlar ko‘pincha noaniq bo‘lib, xalqaro terminlarga muqobil bo‘lishga qodir emas. Bu esa o‘z terminlarni ishlab chiqish va ularni ilmiy, texnik va ijtimoiy sohalarda qo‘llash jarayonini qiyinlashtirmoqda.

- **O‘zlashma terminlarning ko‘p ishlatilishi o‘z terminlarni yaratish imkoniyatini cheklamoqda:** Ko‘p hollarda xalqaro terminlarni bevosita tarjima qilish o‘z terminlarni yaratish jarayonini sustlashtiradi va natijada tilshunoslikda yetarli o‘z

terminologiya tizimi rivojlana olmaydi. Bu holat milliy tilning rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

• **Madaniy va lingvistik moslashuvdagi qiyinchiliklar:** O'zlashma terminlarning to'g'ridan-to'g'ri qabul qilinishi mahalliy madaniyat va lingvistik qoidalar bilan mos kelmaydi, bu esa turli sohalarda noaniqlik va tushunmovchiliklar paydo bo'lishiga olib keladi.

Intervyu natijalari

Mutaxassislar bilan o'tkazilgan intervyular natijalari ham terminologiya masalasidagi qiyinchiliklarni yanada chuqurroq yoritdi:

• **O'z terminlarni yaratishga yetarlicha e'tibor qaratilmayapti:** Intervyu olgan mutaxassislar o'z terminlarni yaratish va rivojlantirish masalalarida sust yondashuv kuzatilayotganini aytishdi. Milliy tilni rivojlantirish uchun xalqaro terminlarga to'g'ridan-to'g'ri bog'lanmasdan, o'z terminlarni shakllantirish zarurati mavjudligi ta'kidlandi.

• **Xalqaro terminlarni noto'g'ri qabul qilish:** Ko'plab xalqaro terminlar o'zbek tiliga tarjima qilinishida, ularga mos kelmaydigan mahalliy kontekstga moslashtirilmay, noto'g'ri qo'llanilmoqda. Bu esa ilmiy va texnik sohalarda tilning to'g'ri ishlatilishiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda.

• **Terminlarni ishlab chiqishda tizimli yondashuvning yo'qligi:** Mutaxassislar terminologik tizimni shakllantirishda yetarlicha ilmiy yondashuvlar amalga oshirilmayotganini, bu jarayonning beqarorligi esa tilni tizimli ravishda rivojlantirishga to'sqinlik qilayotganini aytishdi.

Munozara

Tadqiqot natijalariga ko'ra, o'zbek tilida o'z va o'zlashma terminlarni qo'llashda bir qator muhim muammolar kuzatilmoqda. Bu muammolar asosan o'z terminlarning yetarli darajada shakllanmasligi va o'zlashma terminlarni to'g'ri qabul qilmaslik bilan bog'liq. O'z terminlar, ayniqsa ilmiy va texnik sohalarda, rivojlanishi uchun zarur resurslar va vaqt ajratilmagani sababli ko'pincha xalqaro terminlarga tayanib

qolinmoqda. Bu esa terminologiya sohasida milliy tilning rivojlanishiga to'sqinlik qilmoqda.

O'z terminlarning rivoji va muammolari: So'rovnoma va intervyu natijalariga asoslanib aytish mumkinki, o'z terminlarning qo'llanilishida kamchiliklar mavjud. Aksariyat respondentlar o'zbek tilida termin yaratish jarayoniga yetarlicha e'tibor berilmayotganini, xalqaro terminlarga ko'proq tayanilayotganini ta'kidlaydi. Bu milliy tilning rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi, chunki o'z terminologiyaning yetarli darajada rivojlanmaganligi tilning turli sohalarda qo'llanilishini cheklaydi.

O'zlashma terminlarning qo'llanishi va kamchiliklari: O'zlashma terminlarni qabul qilish jarayonida ko'plab lingvistik va madaniy muammolar yuzaga kelmoqda. Xalqaro terminlar ko'pincha o'zbek tiliga to'g'ri moslashtirilmagan holda kiritiladi, bu esa o'z navbatida tushunmovchiliklarga olib keladi. So'rovnoma natijalariga ko'ra, respondentlarning aksariyati xalqaro terminlarning ko'p ishlatilishi tilni rivojlantirishga to'sqinlik qilayotganini bildirganlar. Bu o'z terminologiya tizimini shakllantirish uchun qulay imkoniyatni kamaytiradi.

Terminlarni moslashtirishdagi madaniy tafovutlar: O'zlashma terminlarni milliy madaniy kontekstda qabul qilish jarayonida madaniy farqlar va lingvistik xususiyatlar inobatga olinmasligi terminlarning tildagi ma'no va funksional ishlatilishiga ta'sir ko'rsatadi. Xalqaro terminlarni bevosita tarjima qilish o'rniga, ularni milliy til me'yorlariga moslashtirish muhimdir. Bu esa madaniy kontekstni hisobga olgan holda o'z terminlarni yaratish jarayonini tezlashtiradi.

Ilmiy va texnik sohalarda tilni qo'llashdagi qiyinchiliklar: Natijalar shuni ko'rsatadiki, xalqaro terminlar noto'g'ri qabul qilinishi ilmiy va texnik sohalarda tilni aniq va samarali qo'llashda qiyinchiliklarga sabab bo'lmoqda. Shu sababli, mutaxassislar tilshunoslikda o'z terminlarni yaratishga ko'proq e'tibor berish kerakligini aytmoqdalar. Bu tilni zamonaviy ilmiy va texnik talablarga moslashtirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Xulosa

O‘z va o‘zlashma terminlarni tilda qo‘llashdagi muammo va kamchiliklar o‘zbek tilining ilmiy, madaniy, va texnik sohalarda rivojlanishiga sezilarli darajada to‘sqinlik qilmoqda. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, o‘z terminlarning shakllanmaganligi va o‘zlashma terminlarning noto‘g‘ri qabul qilinishi milliy tilning kelgusidagi barqaror rivojlanishiga salbiy ta‘sir ko‘rsatmoqda. Ayniqsa, xalqaro terminlarni to‘g‘ridan-to‘g‘ri tarjima qilish natijasida til va madaniyat o‘rtasidagi uyg‘unlik buzilib, o‘z terminlar yaratish imkoniyati pasaymoqda.

O‘z terminlarni rivojlantirish zarurati

O‘z terminlarni shakllantirish va ularni ilmiy, texnik, va madaniy sohalarda to‘g‘ri qo‘llashning yetarlicha e‘tiborsiz qoldirilayotgani aniqlangan. Bu holat tilni zamonaviy global kommunikatsiya jarayonlarida foydalanishga to‘liq tayyor emasligini ko‘rsatadi. Shu sababli, milliy tilni ilmiy-texnik talablarga moslashtirish va rivojlantirish uchun o‘z terminlarni faol ravishda yaratish zarur. Bu esa milliy tilning ilmiy va texnik sohalarda keng qo‘llanishiga va xalqaro miqyosda o‘z o‘rnini topishiga imkon beradi.

O‘zlashma terminlarning moslashuvi

O‘zlashma terminlarni to‘g‘ri qabul qilishda madaniy va lingvistik moslashuv jarayoni muhim ahamiyatga ega. Ushbu jarayon e‘tiborsiz qoldirilgan hollarda, tilning lug‘at boyligiga xalqaro terminlar begona element sifatida kirib kelib, uning tabiiy rivojlanishiga salbiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin. Tadqiqot natijalari ko‘rsatadiki, xalqaro terminlarni milliy madaniyat va til xususiyatlariga moslashtirib, to‘g‘ri va samarali qo‘llash orqali o‘zbek tilining ilmiy va texnik potensialini oshirish mumkin. Shu bilan birga, mahalliy kontekstga moslashtirilmagan terminlar noaniqliklarga sabab bo‘lib, ilmiy va texnik jarayonlarda tushunmovchiliklarni keltirib chiqarishi mumkin.

Terminologik tizimni mustahkamlashning ahamiyati

Milliy tilning ilmiy-texnik jihatdan rivojlanishi uchun terminologik tizimni rivojlantirish zarur. Bu tizim nafaqat yangi terminlarni ishlab chiqish, balki ularning

milliy til me'yorlariga moslashtirilgan holda ishlatilishini ta'minlash bilan bog'liq. Xalqaro terminlarni qabul qilishda va ulardan foydalanganda, ularning mahalliy madaniyat va lingvistik normalar bilan mosligiga alohida e'tibor qaratish muhim. Aks holda, bu terminlar milliy tilda noaniq va tushunarsiz bo'lib qoladi, bu esa bilim almashinuvi jarayonini qiyinlashtiradi.

Kelgusidagi rivojlanish istiqbollari

Ushbu muammolarni hal qilish orqali o'zbek tilining ilmiy va texnik sohalarda qamrovini kengaytirish, milliy tilning xalqaro maydonda tan olinishini mustahkamlash mumkin. O'z terminlarni yaratish va xalqaro terminlarni madaniy va lingvistik jihatdan to'g'ri moslashtirish milliy tilni yanada kuchaytiradi va uni zamonaviy talablar darajasiga olib chiqadi. O'zbek tilining global kommunikatsiyadagi o'rnini mustahkamlanishi uchun tilshunolar, terminologlar va ilmiy jamoa tomonidan keng ko'lamli hamkorlik talab qilinadi.

Shu bilan birga, davlat darajasida terminologiya sohasini rivojlantirishga ko'proq e'tibor qaratish, o'z terminlarni ishlab chiqishga maxsus dasturlar va resurslar ajratish ham muhimdir. O'zlashma terminlar bilan ishlashda esa ularni mahalliy kontekstga moslashtirish bo'yicha aniq strategiyalar ishlab chiqilishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdurahmonov, B. (2020). O'zbek tilida terminologik muammolar: rivojlanish va xalqaro terminlar bilan o'zaro munosabat. O'zbekiston tilshunosligi.
2. Murodov, A. (2021). O'zlashma terminlarning madaniy jihatlari: til va madaniyat o'rtasidagi aloqalar. Til va madaniyat.
3. Qodirov, M. (2022). O'zbek tilida terminologiyaning shakllanishi: global va mahalliy omillar. O'zbekiston ta'limi.
4. Rahmonov, D. (2019). O'zbek tilida xalqaro terminlarni qabul qilish jarayoni: muammolar va yechimlar. O'zbek til va adabiyoti.
5. Karimov, R. (2021). O'z terminlarni yaratish: nazariy asoslar va amaliyot.

O‘zbekiston tilshunosligi.

6. Mamatqulov, T. (2023). O‘zlashma terminlar va ularning o‘zbek tiliga ta'siri. Zamonaviy tilshunoslik.

7. Raxmonov, S. (2020). O‘zbek terminologiyasi: muammolar va istiqbollari. O‘zbek tilida ilmiy tadqiqotlar.

8. Atoyev, Sh. (2022). O‘zbek tilida terminlarni ishlatishdagi muammolar va ularning yechimlari. Ilm-fan va texnologiyalar.

9. Abdukarimova, Z. (2023). Madaniyat va til: o‘zlashma terminlar va ularning rolini o‘rganish. Madaniyatshunoslik.

10. G'afurov, E. (2024). Terminologiya va madaniyat: o‘zbek tilida yangiliklar va o‘zgarishlar. O‘zbekiston ilmiy jurnali.